

الکترونیکی سازی گمرکات زمینه ساز تسهیلات تجارتي

با توجه به حجم بالای تجارت و سرعت رویه افزایش معاملات تجارتي، گمرک نیز ناگزیر است متحول گردد، زیرا که مراجعه کننده گان به همان سرعتی که کالاها و اقلام تجارتي خود را می خردند و حمل می کنند، توقع دارند که با همان سرعت هم کالای های شان در سیستم گمرکی ترخیص یابد. افزون بر آن با توجه به ظهور تجارت الکترونیکی، امروز انتظار جامعه تجاری اینست که طی مراحل گمرکی، شفاف و قابل پیشبینی شود و ترخیص کالاها سریع صورت گیرد. از طرفی دولت انتظار جمع آوری درست و به موقع مالیات و عواید، اعمال موثر قوانین و مقررات صادرات و واردات اقلام و کالاها، تجارتي را دارد به منظور تامین این انتظارات، بسیاری از ادارات گمرکی باید به بازنگری و مدرن سازی امور اداری و اصلاح طی مراحل اسناد کاغذی نموده و از تکنالوجی اطلاعات و ارتباطات و تجارت الکترونیکی برای حمایت از عملیات گمرکی استفاده کنند.

مهم ترین فایده گمرک الکترونیکی برای تاجران، کاهش هزینه های مبادلات، سرعت انتقال کالا، بهبود ارتباطات، مشارکت راحت تر طرف های تجاری در پروسه مبادلات تجارتي و اعتماد متقابل می باشد. امروز با انجام تجارت الکترونیکی که روش جدیدی در امور تجارتي محسوب میشود، تولیدکننده گان و تجار قادر می شوند که محصولات و خدمات خود را به شکل سریع به تمام مشتریان عرضه کنند. در معاملات تجارتي الکترونیکی کالاها و اقلام تجارتي که مستلزم تحویل فیزیکی است، ارسال الکترونیکی دیتای مربوط (DATA) به حمل و نقل و اظهار نامه های گمرکی برای ادارت گمرکی، این امکان را فراهم می سازد که قبل از اینکه محموله تخلیه شود، داده های مربوط به آن جهت ترخیص مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. نتیجه این کار ترخیص فوری محموله های تجارتي است درحالی که به علت تجزیه و تحلیل بهتر و سریع تر داده ها، دقت ارزیابی ریسک گمرک بهبود می یابد.

مستند سازی الکترونیکی با استفاده از یک ساختار مشترک و با ایجاد ارتباط اینترنتی بین ادارت که امور نظارت بر حمل و نقل کالاها و اقلام تجارتي را نظارت می کنند، میتواند پروسه ارسال اطلاعات لازم برای ترخیص اموال را با ورود یک باره اطلاعات تبدیل کند. اگر ادارت دولتی مختلف دست اندرکار در نظارت بر صادرات و واردات کالاها همکاری نمایند و اطلاعات جمع آوری شده را به اشتراک بگذارند، این کار به سهولت بیشتر انجام می پذیرد. به علاوه در دسترس قرار دادن آنلاین قوانین و مقررات گمرکی، بطور قابل ملاحظه ای شفافیت در امور گمرکی را افزایش میدهد.

مستند سازی الکترونیکی گمرکات امکان از قبل شناسایی کردن محموله غیرقانونی یا اموال مشکوک و قاچاق اقلام تجارتي را فراهم می سازد و همچنین کمک میکند که نمونه گیری بهتری از کالاها جهت بررسی و لابراتوار صورت گیرد که این به معنای بررسی فیزیکی بهتر و تاخیر کمتر برای تجار مورد اعتماد و صرفه جویی در وقت کارکنان است.

با استفاده از تکنالوجی اطلاعات می توان تمامی عملیات، محاسبات و نظارت های گمرکی را با دقت و سهولت انجام داد و دیگر مشکلی تحت عنوان عدم دقت و طولانی شدن طی مراحل وجود نخواهد داشت. عمده ترین مزایای بکارگیری تکنالوجی اطلاعات در گمرک باعث ایجاد یک اداره موثر و کارآ، ترخیص کالاها با شفافیت گمرکی، دقت در ارزیابی محموله های تجارتي، کاربرد یکسان قوانین گمرکی، جمع آوری بهتر عایدات گمرکی و تحلیل بهتر اطلاعات می باشد.

و مهم ترین فواید گمرک الکترونیکی برای تاجران، کاهش زمان تلف شده برای صدور جوازها و ترخیص کالاها می باشد. که میتوان مهم ترین مزیت های گمرک الکترونیکی را برای تجار قرار ذیل نام برد. ۱. حقوق گمرکی و مالیات مربوط به صادرات و واردات. ۲. کنترل و ارزیابی کالاها و محصولات صادراتی و وارداتی. ۳. ساده سازی و موثر شدن طی مراحل اسناد کاغذی. ۴. وجود یک مکانیزم گمرکی با هزینه پایین. ۵. کاهش فساد و بروکراسی.

از ابتدای تشکیل دولت وحدت ملی وزارت محترم مالیه اصلاحات گسترده ای را در تمام سطوح معینیت عواید و گمرکات اعمال نموده است که خروجی ان الکترونیک ساختن ادارات این وزارت به خصوص ادارات معینیت عواید و گمرکات می باشد که یکی از ستون های اساسی وزات مالیه را تشکیل میدهد.

واضح است که نصب سیستم های مانند آسکودا در اداره گمرکات افغانستان و سیستم سیگناس در بخش ریاست عمومی عواید تسهیلات زیادی را در امور اداری و جمع آوری عواید بوجود آورده است که ثمره ان جمع آوری عواید بالاتر از سقف تعیین شده مالی توسط صندوق بین المللی پول در طول سال مالی ۱۳۹۴ و کاهش فساد و بروکراسی در ادارات می باشد.

گمرک افغانستان از یک طرف مسئول اجرای مقررات و قوانین پیچیده حاکم بر تجارت افغانستان که هنوز هم در بعضی ساحات مبتنی بر شیوه های کلاسیک و دستی می باشد از طرف دیگر با توجه با سیاست های موجود در سازمان تجارت جهانی و سازمان جهانی گمرکات در رابطه به ساده سازی طرز العملها و تشریفات گمرکی بشکل الکترونیکی مستلزم می باشد. از همین رو ریاست عمومی گمرکات که در چارچوب وزارت مالیه کار می کند با تلاش های همه جانبه، این سیستم را در ریاست عمومی گمرکات کابل و تمام گمرکات سرحدی تطبیق و پیاده نمود این سیستم دارای یک نظام مدیریت کمپیوتری است که بیشتر روش های تجارتي بین المللی را تحت پوشش قرار میدهد و اظهار نامه های گمرکی، فهرست محموله های تجارتي، روش های محاسبه و ترانزیت را بشکل الکترونیک و بدون دخالت های روش های ساده دستی و استفاده از کاغذ و قلم اداره می کند، که با تطبیق این سیستم ریاست عمومی گمرکات قادر شد تا عرصه تجارتي خود را با کشور های همسایه بیش از پیش افزایش داده و این ریاست را با تمام گمرکات سرحدی و حتی با ادارات گمرکات کشور های منطقه متصل سازد که امضای تفاهم نامه گمرکی با تاجکستان و ایران در این راستا قابل ارزیابی است.

وزارت مالیه در نظر دارد تا گمرکات افغانستان را به یک اداره کارآ و مفید مبدل سازد برای بدست آوردن این مهم اداره در تلاش است تا تمام مادیول های سیستم های الکترونیک را در ادارات که در صادرات و واردات و جمع آوری عواید نقش دارند پیاده سازد. نگارنده در طی یک مقاله مبسوطی تحت عنوان " بررسی اجمالی اصلاح ساختار نظام گمرک افغانستان " چارچوب کلی اصلاحات در ریاست عمومی گمرکات را در شماره های پنجم و ششم هفته نامه وزارت مالیه مورد بررسی قرار داده ام در مقاله حاضر تلاش می شود تا مزیت های گمرک الکترونیکی را مورد تحلیل و بررسی قرار دهم.

امروز طی مراحل اسناد کاغذی گمرکی بدون بکارگیری تکنالوجی اطلاعات و ارتباطات برای تجارتي جهانی مانع بزرگی محسوب می شود. با استفاده از تکنالوجی اطلاعات و ارتباطات ایجاد گمرک الکترونیکی می توان تمامی عملیات، محاسبات و نظارت های گمرکی را با دقت و سهولت انجام داد و دیگر مشکلی تحت عنوان عدم دقت و یا زمانگیری انجام مراحل اداری وجود نخواهد داشت.